

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΣΤΑΛΙΚΑΣ
ΣΟΦΙΑ ΤΡΙΛΙΒΑ
ΠΑΤΖΙΑ ΡΟΥΣΣΗ

Τα Ψυχομετρικά Εργαλεία στην Ελλάδα

Μια συλλογή και παρουσίαση
των ερωτηματολογίων,
δοκιμασιών και καταλόγων καταγραφής
χαρακτηριστικών στον ελληνικό χώρο

ΣΕΙΡΑ

← σημεία αναφοράς

ΔΙΟΡΘΩΣΗ & ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΧΡΥΣΑ ΞΕΝΑΚΗ
ΕΞΩΦΥΛΛΟ: ΜΑΡΙΝΑ ΜΠΙΤΣΙΚΑ
ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

Copyright © 2002 «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ» – Α. ΣΤΑΛΙΚΑΣ, Σ. ΤΡΙΛΙΒΑ, Π. ΡΟΥΣΣΗ
για την ελληνική γλώσσα σε όλο τον κόσμο

Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμιά διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρήτρας απαγορευτικής των προσβολών της. Επισημαίνεται πάντως ότι κατά το Ν. 2387/20 (όπως έχει τροποποιηθεί με το Ν. 2121/93 και ισχύει σήμερα) και κατά τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με το Ν. 100/1975) απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αποθήκευση σε κάποιο σύστημα διάσωσης και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου με οποιονδήποτε τρόπο ή μορφή, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

Εκδόσεις «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ»
Εμμ. Μπενάκη 59, 106 81 Αθήνα. Τηλ.: 2103891800 - fax: 2103836658
web: www.ellinikagrammata.gr

Βιβλιοπωλεία

- Γ. Γενναδίου 6, 106 78 Αθήνα. Τηλ. - fax: 2103817826
- Στοά Ορφέως, Στοά Βιβλίου, Πεσμαζόγλου 5, 105 59 Αθήνα. Τηλ.: 2103211246

Κεντρική διάθεση

- Ζωοδ. Πηγής 21 & Τζαβέλλα 1, 106 81 Αθήνα. Τηλ.: 2103302033 - fax: 2103817001
  - Μοναστηρίου 183, 54 627 Θεσσαλονίκη. Τηλ.: 2310500035 - fax: 2310500034
  - Μαιζώνος 1 & Καρόλου 32, 262 23 Πάτρα. Τηλ.: 2610620384 - fax: 2610272072

ISBN 960-406-141-0

Ερωτηματολόγιο «Διαστάσεις Προσωπικότητας Παιδιών και Εφήβων» για παιδιά 2-4 ετών (Ε-ΔΙΠΡΟΠΕ3)

Συγγραφείς

Η. Γ. Μπεζεβέγκης και Β. Γ. Παυλόπουλος.

Σκοπός

Χρησιμοποιείται από τους γονείς για την αξιολόγηση της προσωπικότητας του παιδιού τους (ηλικίας 2-4 ετών).

Σύντομη περιγραφή

Πρόκειται για ένα ερωτηματολόγιο που συμπληρώνεται από τους γονείς και αξιολογεί τις αντιλήψεις τους για την προσωπικότητα του παιδιού τους ηλικίας 2-4 ετών. Η κατασκευή του βασίστηκε σε συνεντεύξεις με γονείς, οι οποίοι περιέγραψαν με ελεύθερο, ρέοντα λόγο την προσωπικότητα του παιδιού τους. Αποτελείται από 92 προτάσεις-γνωρίσματα, για το καθένα από τα οποία ο γονέας καλείται να σημειώσει κατά πόσο ταιριάζει στο δικό του παιδί, δηλαδή κατά πόσο αντιπροσωπεύει τη συμπεριφορά του. Η κλίμακα βαθμολόγησης είναι πέντε διαβαθμίσεων, τύπου Likert (από 1 = σχεδόν καθόλου έως 5 = πάρα πολύ). Αξιολογούνται 4 γενικοί παράγοντες και 12 επιμέρους διαστάσεις της προσωπικότητας του παιδιού (κάθε γενικός παράγοντας περιλαμβάνει τρεις επιμέρους διαστάσεις): ΓΠ1-συναισθηματική αντιδραστικότητα (ΕΠ11-διαγωγή, ΕΠ12-ατομισμός/εγωισμός, ΕΠ13-συναισθηματική αστάθεια), ΓΠ2-διανοητική ανάπτυξη (ΕΠ21-ευφυΐα, ΕΠ22-ωριμότητα, ΕΠ23-αυτοπεποίθηση), ΓΠ3-εξωστρέφεια (ΕΠ31-δραστηριότητα, ΕΠ32-εγκαρδιότητα, ΕΠ33-κοινωνικότητα), ΓΠ4-αναστολή (ΕΠ41-απόσυρση, ΕΠ42-συναισθηματική ευαισθησία, ΕΠ43-προσκόλληση).

Δείγμα

Η κατασκευή της τελικής έκδοσης του Ε-ΔΙΠΡΟΠΕ3 βασίστηκε σε δείγμα 382 γονέων (241 μητέρων και 141 πατέρων), οι οποίοι αξιολόγησαν την προσωπικότητα 306 παιδιών 2-4 ετών (186 κοριτσιών και 196 αγοριών). Το δείγμα προήλθε από την ευρύτερη περιοχή Αθηνών-Πειραιώς. Στην παρούσα φάση η ψυχομετρική διαδικασία δεν προσφέρει τυπικούς βαθμούς-νόρμες. Ωστόσο το Ε-ΔΙΠΡΟΠΕ3, πέραν των διομαδικών συγκρίσεων για ερευνητικούς σκοπούς, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αξιολόγηση ενδοατομικών διαφορών τόσο σε επίπεδο γενικών παραγόντων όσο και σε επίπεδο επιμέρους πλευρών.

Τρόπος βαθμολόγησης

Η βαθμολόγηση γίνεται με τον υπολογισμό του μέσου όρου της βαθμολογίας των προτάσεων που αποτελούν κάθε γενικό παράγοντα ή επιμέρους διάσταση (δηλαδή το άθροισμα της βαθμολογίας διά του αριθμού των προτάσεων), αφού προηγηθεί ανακωδικοποίηση των προτάσεων που βαθμολογούνται αντιστρόφως. Υψηλότερος μέσος όρος δηλώνει ότι το παιδί διαθέτει σε μεγαλύτερο βαθμό τα γνωρίσματα που περιλαμβάνονται σε κάθε γενικό παράγοντα/επιμέρους διάσταση.

Εγκυρότητα

Η διαδικασία κατασκευής του Ε-ΔΙΠΡΟΠΕ3 (δείκτης οι προτάσεις του προέρχονται από ελεύθερες γονεϊκές περιγραφές της προσωπικότητας του παιδιού) του προσδίδει υψηλή οικολογική εγκυρότητα. Στοιχεία υπέρ της εγκυρότητας σε σχέση με το κριτήριο και της εγκυρότητας εννοιολογικής κατασκευής προκύπτουν από τη συσχέτιση των γενικών παραγόντων και των επιμέρους διαστάσεων με άλλες μεταβλητές και ψυχομετρικά μέσα.

Αξιοπιστία

Η αξιοπιστία εσωτερικής συνέπειας (δείκτης Cronbach's α) κυμαίνεται μεταξύ 0,81 και 0,94 για τους γενικούς παράγοντες και μεταξύ 0,65 και 0,89 για τις επιμέρους διαστάσεις.

Κύρια βιβλιογραφική πηγή

Besevegis, E. & Pavlopoulos, V. (1999). *Personality structure in infancy and childhood: Developmental trends and relation to the Big Five*. Paper presented at the IXth European Conference on Developmental Psychology, Island of Spetses, Greece.

Διαθεσιμότητα & στοιχεία επικοινωνίας

Ψυχομετρικό Εργαστήριο, Τομέας Ψυχολογίας, Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής, Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πανεπιστημιούπολη, 15784 Αθήνα.

Η. Γ. Μπεζεβέγκης, Τομέας Ψυχολογίας, Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής, Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πανεπιστημιούπολη, 15784 Αθήνα.

e-mail: ebesev@psych.uoa.gr

Β. Γ. Παυλόπουλος, Τομέας Ψυχολογίας, Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής, Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πανεπιστημιούπολη, 15784 Αθήνα.

e-mail: vpavlop@psych.uoa.gr

Ερωτηματολόγιο «Διαστάσεις Προσωπικότητας Παιδιών και Εφήβων» για παιδιά 5-7 ετών (Ε-ΔΙΠΡΟΠΕ6)

Συγγραφείς

Η. Γ. Μπεζεβέγκης και Β. Γ. Παυλόπουλος.

Σκοπός

Χρησιμοποιείται από τους γονείς για την αξιολόγηση της προσωπικότητας του παιδιού τους (ηλικίας 5-7 ετών).

Σύντομη περιγραφή

Πρόκειται για ένα ερωτηματολόγιο που συμπληρώνεται από τους γονείς και αξιολογεί τις αντιλήψεις τους για την προσωπικότητα του παιδιού τους ηλικίας 5-7 ετών. Η κατασκευή του βασίστηκε σε συνεντεύξεις με γονείς, οι οποίοι περιέγραψαν με ελεύθερο, ρέοντα λόγο την προσωπικότητα του παιδιού τους. Αποτελείται από 106 προτάσεις-γνωρίσματα, για το καθένα από τα οποία ο γονέας καλείται να σημειώσει κατά πόσο ταιριάζει στο δικό του παιδί, δηλαδή κατά πόσο αντιπροσωπεύει τη συμπεριφορά του. Η κλίμακα βαθμολόγησης είναι πέντε διαβαθμίσεων, τύπου Likert από (1 = σχεδόν καθόλου μέχρι 5 = πάρα πολύ). Αξιολογούνται 5 γενικοί παράγοντες και 15 επιμέρους διαστάσεις της προσωπικότητας του παιδιού (κάθε γενικός παράγοντας περιλαμβάνει τρεις επιμέρους διαστάσεις): ΓΠ1-συναισθηματική αντιδραστικότητα (ΕΠ11-διαγωγή, ΕΠ12-ατομισμός/εγωισμός, ΕΠ13-συναισθηματική ασάθεια), ΓΠ2-εξωστρέφεια (ΕΠ21-αλτρουισμός, ΕΠ22-κοινωνικότητα, ΕΠ23-εγκαρδιότητα), ΓΠ3-ευσυνειδησία (ΕΠ31-επιμέλεια, ΕΠ32-αξιοπιστία, ΕΠ33-δεκτικότητα σε εμπειρίες), ΓΠ4-διανοητική ανάπτυξη (ΕΠ41-λεκτική ευφυΐα, ΕΠ42-ομιλητικότητα, ΕΠ43-μνήμη-αντίληψη), ΓΠ5-αναστολή (ΕΠ51-άγχος/ανησυχία, ΕΠ52-απόσυρση, ΕΠ53-προσκόλληση).

Δείγμα

Η κατασκευή της τελικής έκδοσης του Ε-ΔΙΠΡΟΠΕ6 βασίστηκε σε δείγμα 521 γονέων (292 μητέρων και 229 πατέρων), οι οποίοι αξιολόγησαν την προσωπικότητα ισάριθμων παιδιών 5-7 ετών (225 κοριτσιών και 296 αγοριών). Το δείγμα προήλθε από την ευρύτερη περιοχή Αθηνών-Πειραιώς. Στην παρούσα φάση η ψυχομετρική διαδικασία δεν προσφέρει τυπικούς βαθμούς-νόρμες. Ωστόσο το Ε-ΔΙΠΡΟΠΕ6, πέραν των διομαδικών συγκρίσεων για ερευνητικούς σκοπούς, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αξιο-

λόγηση ενδοατομικών διαφορών τόσο σε επίπεδο γενικών παραγόντων όσο και σε επίπεδο επιμέρους πλευρών.

Τρόπος βαθμολόγησης

Η βαθμολόγηση γίνεται με τον υπολογισμό του μέσου όρου της βαθμολογίας των προτάσεων που αποτελούν κάθε γενικό παράγοντα ή επιμέρους διάσταση (δηλαδή το άθροισμα της βαθμολογίας διά του αριθμού των προτάσεων), αφού προηγηθεί ανακωδικοποίηση των προτάσεων που βαθμολογούνται αντιστρόφως. Υψηλότερος μέσος όρος δηλώνει ότι το παιδί διαθέτει σε μεγαλύτερο βαθμό τα γνωρίσματα που περιλαμβάνονται σε κάθε γενικό παράγοντα/επιμέρους διάσταση.

Εγκυρότητα

Η διαδικασία κατασκευής του Ε-ΔΙΠΡΟΠΕ6 (οι προτάσεις του προέρχονται από ελεύθερες γονεϊκές περιγραφές της προσωπικότητας του παιδιού) του προσδίδει υψηλή οικολογική εγκυρότητα. Στοιχεία υπέρ της εγκυρότητας σε σχέση με το κριτήριο και της εγκυρότητας εννοιολογικής κατασκευής προκύπτουν από τη συσχέτιση των γενικών παραγόντων και των επιμέρους πλευρών με άλλες μεταβλητές και ψυχομετρικά μέσα.

Αξιοπιστία

Η αξιοπιστία εσωτερικής συνέπειας (δείκτης Cronbach's α) κυμαίνεται μεταξύ 0,76 και 0,94 για τους γενικούς παράγοντες και μεταξύ 0,61 και 0,89 για τις επιμέρους διαστάσεις.

Κύρια βιβλιογραφική πηγή

Besevegis, E. & Pavlopoulos, V. (1999). *Personality structure in infancy and childhood: Developmental trends and relation to the Big Five*. Paper presented at the IXth European Conference on Developmental Psychology, Island of Spetses, Greece.

Διαθεσιμότητα & στοιχεία επικοινωνίας

Ψυχομετρικό Εργαστήριο, Τομέας Ψυχολογίας, Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής, Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πανεπιστημιούπολη, 15784 Αθήνα.

Η. Γ. Μπεζεβέγκης, Τομέας Ψυχολογίας, Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής, Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πανεπιστημιούπολη, 15784 Αθήνα.

e-mail: ebesev@psych.uoa.gr

Β. Γ. Παυλόπουλος, Τομέας Ψυχολογίας, Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής, Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πανεπιστημιούπολη, 15784 Αθήνα.

e-mail: vpavlop@psych.uoa.gr

Ερωτηματολόγιο «Διαστάσεις Προσωπικότητας Παιδιών και Εφήβων» για παιδιά 8-10 ετών (Ε-ΔΙΠΡΟΠΕ9)

Συγγραφείς

Η. Γ. Μπεζεβέγκης και Β. Γ. Παυλόπουλος.

Σκοπός

Χρησιμοποιείται από τους γονείς για την αξιολόγηση της προσωπικότητας του παιδιού τους (ηλικίας 8-10 ετών).

Σύντομη περιγραφή

Πρόκειται για ένα ερωτηματολόγιο που συμπληρώνεται από τους γονείς και αξιολογεί τις αντιλήψεις τους για την προσωπικότητα του παιδιού τους ηλικίας 8-10 ετών. Η κατασκευή του βασίστηκε σε συνεντεύξεις με γονείς, οι οποίοι περιέγραψαν με ελεύθερο, ρέοντα λόγο την προσωπικότητα του παιδιού τους. Αποτελείται από 121 προτάσεις-γνωρίσματα, για το καθένα από τα οποία ο γονέας καλείται να σημειώσει κατά πόσο ταιριάζει στο δικό του παιδί, δηλαδή κατά πόσο αντιπροσωπεύει τη συμπεριφορά του. Η κλίμακα βαθμολόγησης είναι πέντε διαβαθμίσεων, τύπου Likert (από 1 = σχεδόν καθόλου μέχρι 5 = πάρα πολύ). Αξιολογούνται 5 γενικοί παράγοντες και 15 επιμέρους διαστάσεις της προσωπικότητας του παιδιού (κάθε γενικός παράγοντας περιλαμβάνει τρεις επιμέρους διαστάσεις): ΓΠ1-συναισθηματική αντιδραστικότητα (ΕΠ11-διαγωγή, ΕΠ12-ατομισμός/εγωισμός, ΕΠ13-συναισθηματική ασάθεια), ΓΠ2-ευσυνειδησία (ΕΠ21-επιμέλεια, ΕΠ22-έλλειψη κινήτρων, ΕΠ23-σχολική επάρκεια), ΓΠ3-προσήνεια (ΕΠ31-συμμόρφωση, ΕΠ32-εγκαρδιότητα, ΕΠ33-ευσυγκινησία-αλτρουισμός), ΓΠ4-εξωστρέφεια (ΕΠ41-απόσυρση, ΕΠ42-δραστηριότητα, ΕΠ43-κοινωνικότητα), ΓΠ5-διανοητική ανάπτυξη (ΕΠ51-ευφυΐα, ΕΠ52-αυτοπεποίθηση, ΕΠ53-κυριαρχία/επιβολή).

Δείγμα

Η κατασκευή της τελικής έκδοσης του Ε-ΔΙΠΡΟΠΕ9 βασίστηκε σε δείγμα 405 γονέων (243 μητέρων και 162 πατέρων), οι οποίοι αξιολόγησαν την προσωπικότητα ισάριθμων παιδιών 8-10 ετών (198 κοριτσιών και 207 αγοριών). Το δείγμα προήλθε από την ευρύτερη περιοχή Αθηνών-Πειραιώς. Στην παρούσα φάση η ψυχομετρική διαδικασία δεν προσφέρει τυπικούς βαθμούς-νόρμες. Ωστόσο το Ε-ΔΙΠΡΟΠΕ9, πέραν των διομαδικών συγκρίσεων για ερευνητικούς σκοπούς, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αξιολόγηση

λόγηση ενδοατομικών διαφορών τόσο σε επίπεδο γενικών παραγόντων όσο και σε επίπεδο επιμέρους πλευρών.

Τρόπος βαθμολόγησης

Η βαθμολόγηση γίνεται με τον υπολογισμό του μέσου όρου της βαθμολογίας των προτάσεων που αποτελούν κάθε γενικό παράγοντα ή επιμέρους διάσταση (δηλαδή το άθροισμα της βαθμολογίας διά του αριθμού των προτάσεων), αφού προηγηθεί ανακωδικοποίηση των προτάσεων που βαθμολογούνται αντιστρόφως. Υψηλότερος μέσος όρος δηλώνει ότι το παιδί διαθέτει σε μεγαλύτερο βαθμό τα γνωρίσματα που περιλαμβάνονται σε κάθε γενικό παράγοντα/επιμέρους διάσταση.

Εγκυρότητα

Η διαδικασία κατασκευής του Ε-ΔΙΠΡΟΠΕΘ (οι προτάσεις του προέρχονται από ελεύθερες γονεϊκές περιγραφές της προσωπικότητας του παιδιού) του προσδίδει υψηλή οικολογική εγκυρότητα. Στοιχεία υπέρ της εγκυρότητας σε σχέση με το κριτήριο και της εγκυρότητας εννοιολογικής κατασκευής προκύπτουν από τη συσχέτιση των γενικών παραγόντων και των επιμέρους πλευρών με άλλες μεταβλητές και ψυχομετρικά μέσα.

Αξιοπιστία

Η αξιοπιστία εσωτερικής συνέπειας (δείκτης Cronbach's α) κυμαίνεται μεταξύ 0,88 και 0,95 για τους γενικούς παράγοντες και μεταξύ 0,74 και 0,91 για τις επιμέρους διαστάσεις.

Κύρια βιβλιογραφική πηγή

Besevegis, E. & Pavlopoulos, V. (1999). *Personality structure in infancy and childhood: Developmental trends and relation to the Big Five*. Paper presented at the IXth European Conference on Developmental Psychology, Island of Spetses, Greece.

Διαθεσιμότητα & στοιχεία επικοινωνίας

Ψυχομετρικό Εργαστήριο, Τομέας Ψυχολογίας, Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής, Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πανεπιστημιούπολη, 15784 Αθήνα.

Η. Γ. Μπεζεβέγκης, Τομέας Ψυχολογίας, Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής, Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πανεπιστημιούπολη, 15784 Αθήνα.

e-mail: ebesev@psych.uoa.gr

Β. Γ. Παυλόπουλος, Τομέας Ψυχολογίας, Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής, Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πανεπιστημιούπολη, 15784 Αθήνα.

e-mail: vpavlop@psych.uoa.gr

Ερωτηματολόγιο «Διαστάσεις Προσωπικότητας Παιδιών και Εφήβων» για παιδιά 11-13 ετών (Ε-ΔΙΠΡΟΠΕ12)

Συγγραφείς

Η. Γ. Μπεζεβέγκης και Β. Γ. Παυλόπουλος.

Σκοπός

Χρησιμοποιείται από τους γονείς για την αξιολόγηση της προσωπικότητας του παιδιού τους (ηλικίας 11-13 ετών).

Σύντομη περιγραφή

Πρόκειται για ένα ερωτηματολόγιο που συμπληρώνεται από τους γονείς και αξιολογεί τις αντιλήψεις τους για την προσωπικότητα του παιδιού τους ηλικίας 11-13 ετών. Η κατασκευή του βασίστηκε σε συνεντεύξεις με γονείς, οι οποίοι περιέγραψαν με ελεύθερο, ρέοντα λόγο την προσωπικότητα του παιδιού τους. Αποτελείται από 99 προτάσεις-γνωρίσματα, για το καθένα από τα οποία ο γονέας καλείται να σημειώσει κατά πόσο ταιριάζει στο δικό του παιδί, δηλαδή κατά πόσο αντιπροσωπεύει τη συμπεριφορά του. Η κλίμακα βαθμολόγησης είναι πέντε διαβαθμίσεων, τύπου Likert (από 1 = σχεδόν καθόλου μέχρι 5 = πάρα πολύ). Αξιολογούνται 5 γενικοί παράγοντες και 15 επιμέρους διαστάσεις της προσωπικότητας του παιδιού (κάθε γενικός παράγοντας περιλαμβάνει τρεις επιμέρους διαστάσεις): ΓΠ1-συναισθηματική αντιδραστικότητα (ΕΠ11-διαγωγή, ΕΠ12-ατομισμός/εγωισμός, ΕΠ13-συναισθηματική αστάθεια), ΓΠ2-ευσυνειδησία (ΕΠ21-σχολική επάρκεια, ΕΠ22-κίνητρα για επίδοση, ΕΠ23-επιμέλεια), ΓΠ3-διανοητική ανάπτυξη (ΕΠ31-δεκτικότητα σε εμπειρίες, ΕΠ32-ευφυΐα, ΕΠ33-αυτοπεποίθηση), ΓΠ4-προσήνεια (ΕΠ41-αλτρουισμός, ΕΠ42-συμμόρφωση, ΕΠ43-ευσυγκινησία), ΓΠ5-εξωστρέφεια (ΕΠ51-εγκαρδιότητα, ΕΠ52-απόσυρση, ΕΠ53-κοινωνικότητα).

Δείγμα

Η κατασκευή της τελικής έκδοσης του Ε-ΔΙΠΡΟΠΕ12 βασίστηκε σε δείγμα 562 γονέων (296 μητέρων και 266 πατέρων), οι οποίοι αξιολόγησαν την προσωπικότητα 306 παιδιών 11-13 ετών (154 κοριτσιών και 152 αγοριών). Το δείγμα προήλθε από την ευρύτερη περιοχή Αθηνών-Πειραιώς. Στην παρούσα φάση η ψυχομετρική διαδικασία δεν προσφέρει τυπικούς βαθμούς-νόρμες. Ωστόσο το Ε-ΔΙΠΡΟΠΕ12, πέραν των διομαδικών συγκρίσεων για ερευνητικούς σκοπούς, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αξιολό-

γηση ενδοατομικών διαφορών τόσο σε επίπεδο γενικών παραγόντων όσο και σε επίπεδο επιμέρους πλευρών.

Τρόπος βαθμολόγησης

Η βαθμολόγηση γίνεται με τον υπολογισμό του μέσου όρου της βαθμολογίας των προτάσεων που αποτελούν κάθε γενικό παράγοντα ή επιμέρους διάσταση (δηλαδή το άθροισμα της βαθμολογίας διά του αριθμού των προτάσεων), αφού προηγηθεί ανακωδικοποίηση των προτάσεων που βαθμολογούνται αντιστρόφως. Υψηλότερος μέσος όρος δηλώνει ότι το παιδί διαθέτει σε μεγαλύτερο βαθμό τα γνωρίσματα που περιλαμβάνονται σε κάθε γενικό παράγοντα/επιμέρους διάσταση.

Εγκυρότητα

Η διαδικασία κατασκευής του Ε-ΔΙΠΡΟΠΕ12 (οι προτάσεις του προέρχονται από ελεύθερες γονεϊκές περιγραφές της προσωπικότητας του παιδιού) του προσδίδει υψηλή οικολογική εγκυρότητα. Στοιχεία υπέρ της εγκυρότητας σε σχέση με το κριτήριο και της εγκυρότητας εννοιολογικής κατασκευής προκύπτουν από τη συσχέτιση των γενικών παραγόντων και των επιμέρους πλευρών με άλλες μεταβλητές και ψυχομετρικά μέσα (π.χ. βρέθηκε ότι η συναισθηματική αντιδραστικότητα παρουσιάζει θετική συνάφεια με διαστάσεις προβληματικής συμπεριφοράς, η ευσυνειδησία σχετίζεται με τη σχολική επίδοση, οι αξιολογήσεις των πατέρων και των μητέρων δεν διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους, ενώ η κατεύθυνση των διαφορών των μέσων όρων μεταξύ αγοριών και κοριτσιών είναι σύμφωνη με ευρήματα προηγούμενων ερευνών, όπως αναφέρονται στην ελληνόγλωσσα και διεθνή βιβλιογραφία).

Αξιοπιστία

Η αξιοπιστία εσωτερικής συνέπειας (δείκτης Cronbach's α) κυμαίνεται μεταξύ 0,87 και 0,93 για τους γενικούς παράγοντες και μεταξύ 0,67-0,89 για τις επιμέρους διαστάσεις. Η συνάφεια (Pearson r) μεταξύ επαναληπτικών μετρήσεων ήταν 0,70 (μέσος όρος συνάφειας για το σύνολο των προτάσεων). Καμία στατιστικά σημαντική διαφορά των μέσων όρων των γενικών παραγόντων και των επιμέρους πλευρών δεν εντοπίστηκε σε επαναληπτικές μετρήσεις.

Κύριες βιβλιογραφικές πηγές

Besevegis, E. & Pavlopoulos, V. (1998). Personality components in parental ratings

of 12-year-olds: Mothers vs. fathers, boys vs. girls. In I. Mervielde, I. Deary, F. De Fruit & F. Ostendorf (Eds.), *Personality Psychology in Europe*, 7 (pp. 129-140). Tilburg, The Netherlands: Tilburg University Press.

Μπεζεβέγκης, Η. & Παυλόπουλος, Β. (1998). Αξιολόγηση της προσωπικότητας παιδιών και εφήβων από τους γονείς: Κατασκευή και ψυχομετρικά χαρακτηριστικά ενός ερωτηματολογίου. *Ψυχολογία*, 5, 165-178.

Παυλόπουλος, Β. (1998). *Αντιλήψεις γονέων για τη δομή και τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας παιδιών σχολικής ηλικίας: Συμβολή στη θεωρία των Πέντε Παραγόντων*. Διδακτορική διατριβή, Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής, Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα.

Διαθεσιμότητα & στοιχεία επικοινωνίας

Ψυχομετρικό Εργαστήριο, Τομέας Ψυχολογίας, Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής, Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πανεπιστημιούπολη, 15784 Αθήνα.

Η. Γ. Μπεζεβέγκης, Τομέας Ψυχολογίας, Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής, Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πανεπιστημιούπολη, 15784 Αθήνα.

e-mail: ebesev@psych.uoa.gr

Β. Γ. Παυλόπουλος, Τομέας Ψυχολογίας, Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής, Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πανεπιστημιούπολη, 15784 Αθήνα.

e-mail: vrvavlop@psych.uoa.gr